

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

92. An mutus & surdus à natiuitate sit in articulo mortis communicandas?
Ex part. 5. tr. 6. Res. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

rationis vsum habeat, potest; Ergo ad sumendam præcepto diuino astringitur: Atqui in dubio circa sufficientem discretionem potest sumere Eucharistiam, vt ille affirmat: Ergo prorsus debet, quod idem negat.

3. Ego verò cenſeo, non posse licitè Eucharistiam in mortis articulo præberi puero, de cuius sufficiente rationis vſu, & discretionè dubitatur. Moneor, quia non potest licitè dari Eucharistia puero in mortis articulo, nisi debeat eidem dari: Sed in eiusmodi dubio non debet dari, seu non est obligatio illam ei tribuendi: ergo nec licitè potest ei tribui. Minorem ipse Lugo tradit: & ratio conuincit, quia stante dubio, num hac lege comprehendat, possessio non stat pro legis obseruatione, sed pro mea libertate, quæ prior est legis obseruatione, vt ipse ipsius subiectum. Maior autè probatur, quia Eucharistiam in articulo mortis recipere, est res grauissima, & summi momenti: si prorsus, vt communiter censetur est de iure Diuino, vt supra vidimus: Ergo dum Ecclesia præcipit Eucharistiam tunc exhiberi, iubet exhiberi omnibus, qui eius ritè recipiendæ iudicantur idonei. Talis autem non iudicatur is, de cuius discretionè dubitatur: ergo non ei debet, atque adeo nec licitè potest ei Viaticum exhiberi. Confirmo idiplum vniuersali consuetudine, quæ optimum legis interpretem semper agit.

4. Nec est simile de Extrema Vnctione: Tum quia hæc est quasi complementum penitentia, vt ex Concil. Trident. sess. 14. cap. 2. de Extrema Vnctione, constat: ac proinde sicuti eiusmodi puero non solum potest, sed etiam debet, & hoc ipso quod potest, debere conferri Sacramentum Penitentia, ita & Extremæ Vnctionis. Tum etiam quia tali puero tam penitentia, quam vnctio præbenda est sub conditione, si ille capax est; vnde si re ipsa capax non est, non ei tribuitur verum Sacramentum. Hoc autem in Eucharistia locum non habet, vt per se constat. Hucusque Bernal.

5. Sed licet argumenta Cardinalis de Lugo pro affirmatiua sententia, magnam partiantur difficultatem, non solum ex supradictis à Bernal, sed etiam ex his, quæ contra dictum Cardinalem Lugo adducit Dicastillus de Sacram. tom. 1. tr. 4. disput. 10. dub. 6. num. 121. Tamen, his non obstantibus, non recedo à sententia affirmatiua dicti Cardinalis, quam etiam tuetur Dicastillus *ubi supra*, num. 122. motus hac ratione; quia si puer ille, de quo dubitatur, an habeat sufficientem rationis vſum, re vera illum habet, dari debet, & non debet priuari; si verò nondum sit capax doli, & illi detur Sacramentum, suum effectum habebit. Nam pueris baptizatis si detur, gratiam confert, vt probatum est *supra*, disp. 9. num. 200. & seqq. Iam ergo iuxta generale principium, vel omnino verum, vel saltem probabile, quod quando ex duobus periculis, damnis, aut inconuenientibus, alterutrum subeundum est, eligi debeat quod est minus; argumentari licet. Minus est inconueniens, & minus periculum, conferre illi puero Eucharistiam, quam negare: Ergo conferenda potius erit, quam neganda. Antecedens probò: si negetur illi, & re vera sit capax, priuatur tanto bono, & non fit quod Christus fieri voluit: si verò detur puero nondum doli capaci, ex vno capite, nulla irreuerentia grauis sit Sacramento in eo quod manducetur à puero, ex alio capite, non frustra datur, & sine effectu: confert enim gratiam illi, & per æternitatem gloriam habebit illi gratia respondentem: ergo minus inconueniens (si tamen inconueniens) est illi conferre, quam negare, Præterea, (vt citato loco probauimus) constat etiam adminiculante Tridentino sess. 21. cap. 4. fuisse in multis locis in Ecclesia

Dei vsum conferendi infantibus Eucharistiam, & habuisse Patres sic facientes, sui facti probabilem causam: quamuis autem nunc siue expressa lege, siue consuetudine recepta non detur illis; hæc tamen lex, seu consuetudo non credi debet habere locum in nostro casu articuli mortis; sed, sicut Extrema Vnctio confertur, non obstante prohibitione; ita potest conferri Eucharistia ob specialem hanc, quam dixi rationem. Omitto alia, quæ vel facilia sunt, vel non habent locum in nostris principiis; quale est illud, quod obiicit sibi Lugo à simili de ieiunio, cuius dubium si quis habeat, non potest illi dari Communio: Ergo eodem modo de eo, de quo non satis constat, an habeat vſum rationis, non poterit illi dari; de hoc tamen exemplo dubij ieiunij satis multa dixi *disp. 9. num. 284. & seqq.* vbi contra Lugonem, & alios in dubio tam de comestione, quam de tempore ante, vel post mediam noctem diximus posse communicare post adhibitam diligentiam manente dubio; atque adeo in nostra doctrina non habet locum ea obiectio. Hæc omnia Dicastillus *ubi supra*.

Sup. hoc est eodem Dicastillo hic citato, & aliis, latè supra in Ref. § 6. & in aliis §§. eius not. primæ.

6. Itaque, vt dixi, ad casum propositum in titulo huius resolutionis, affirmatiuè respondeo: Et ita hanc sententiam præter Dicastillum, & Lugo tenet Tamburinus *opus de Communione, cap. 5. §. 8. num. 13.* & Amicillimus, ac Doctus Auersa *de Sacram. Euchar. quaest. 8. sect. 2.* qui tamen addit, quod in tali casu facilius esse videretur, interrogationibus aliquibus excitare capacitatem pueri, vt saltem probabile iudicium de illa formari possit, & ita determinetur, an ei concedenda sit Eucharistia.

RESOL. XCI.

An Infidelis in articulo mortis naturali, vel violento conuersus ad Fidem statim post Baptismum, sit communicandus? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 45.

§. 1. Respondeo affirmatiuè: instruat igitur infidelis in tali casu eo modo, quo fieri potest, & post Baptismum ei sacra Eucharistia porrigatur, & ita ex plurimis rationibus docet Ioannes Saneius *in selectis disp. 40. num. 3. & seqq.*

RESOL. XCII.

An mutus & surdus à natiuitate sit in articulo mortis communicandus? Ex part. 5. tr. 6. Ref. 6.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Iacobus Marchantius *de Sacrament. in res. 99. passor. de Euch. tr. 4. cap. 3. §. 1. cas. 4.* vbi sic ait. An adultus à natiuitate surdus & mutus sit communicandus saltem in articulo mortis? Ratio dubitandi est, quia tales non videntur posse habere actualem deuotionem, cum nunquam fuerint instructi de hoc mysterio, ideòque fidem actualem illius non videantur habere: quomodo enim credent nisi audierint: quomodo audient sine prædicante? Ex altera parte vt illis administraretur, ratio militat, quia tales sunt Baptizati, ideòque fidem habitualement habent per baptismum infusam, & cum alios vident cum magna reuerentia & deuotione ad Sacramentum hoc accedentes & adorantes, concipiunt ibi esse aliquod mysterium, & deuotionem aliquam erga illud exterioribus demonstrant signis, imò & adorationem in huius Sacramenti eleuatione exhibent. Experientia id dedici in quadam surda & muta iurisdictioni meæ subdita, quæ in Missæ sacrificio eleuatione manuum, pectoris tunctione, aliisque signis dum Sacramentum exhibetur,

exhibetur, adorationem exhibet, & deuotionem, quam solent fideles, & cum vsu rationis perfecto polleat, absque dubio confusè mysterium ibi aliquod late percipit. Imò signis aliquibus quandoque licentiam petiit cum aliis ad hoc Sacramentum accedendi, quæ tamen ei indulta non fuit à Parochis ante me, idcoque nec hæcenus id resolui, cum difficile sit iudicare de dispositione, & sufficienti reuerentia Sacramenti, nec ipsa Ecclesiastico præcepto communionis comprehendatur.

2. Dubium tamen mihi est, an si existeret in periculo mortis, ob diuinum præceptum communicandi semel in vita, non foret fides eius, quantum potest fieri, signis excitanda, vt sic ei ministraretur tunc vt viaticum Eucharistia. Etenim cum Deus in necessarijs non desit, videtur speciali illustratione interiori, & speciali gratiæ auxilio adiuuare tales ad actum fidei exercendum. Alioquin cum Theologorum sententia definat neminem ex adultis sine fide explicita mysterij Trinitatis & Incarnationis saluari posse, sequeretur tales surdos & mutos excludi à salute, cum non possint de illis mysterijs sufficienter instrui, & per consequens, nec explicitam fidem elicere, nisi dicamus Deum speciali gratia & lumine ad id concurrere, & intellectum, voluntatemque eleuare, vt tales pio affectu fidei sufficienter assentiantur, maxime illis articulis, qui dicuntur esse necessarij, non solum necessitate præcepti, sed etiam necessitate medijs salutem. Hinc etiam aliqui Theologi dixerunt, quòd si quis inter infideles faceret quod in se est, nec haberet quempiam pro instructione ab fidem, Deum non ei defuturum, sed extraordinario potius modo eum illustraturum, siue etiam per Angelos. Itaque surdus & mutus à natiuitate videtur saltem in periculo mortis, posse communionem muniri, si aliquam iudicetur reuerentiam concipere, nec idem de illo est, ac de pueris, cum discretionis lux in eo fulgeat, inuariusque possit lumen naturale, & perfici lumine, & gratia supernaturali ad dispositionem sufficientem speciali benignitate Dei. huc vsq; Marchantius, sed plus inquirendum videtur. Peto igitur.

RESOL. XCIII.

An non solum in articulo mortis, sed etiam in vita surdus, & mutus, à natiuitate sit communicandus?

Et quid si sciat scribere?

Et deducitur, an muti, & surdi à natiuitate teneantur confiteri, & sint absoluedi?

Et asseritur habentes vsum rationis, sed debilem, & imperfectum vt sunt quidam Ethiopes, & semifarui, secluso irreuerentia periculo, admittendos esse ad communionem, non solum in articulo mortis, sed etiam in Paschate?

Et an amentes grandioris ætatis, & vt plurimum viuacis ingenij, seu computandi cum pueris in primis annis post septennium, quibus Doctores concedunt confessionem, non autem communionem? Ex part. 5. tr. 6. Ref. 7.

§. 1. **V**idetur negatiue respondendum, vt patet ex Marchantio *ubi supra*, nam hoc eis concedit in articulo mortis, & quidem huic casum non inuenio agitatam inter Doctores. Sed ego respondeo, quòd si tales sciant scribere, & per consequens legere, non est dubitandum posse communicari: nam eis per scripturam satis sufficienter potest explicari mysterium & sacramentum Eucharistia, & dispositio necessaria ad illud suscipiendum: difficultas est si legere nesciant, & adhuc respondeo

affirmatiue. Primum, quia, vt obseruat Sanchez *de matrim. 1. lib. 4. disp. 8. num. 12.* muti & surdi, de qua, ita peripicacis & acuti ingenij sunt, vt multa que ipsi significata intelligunt, ergo per signa & motus potest eis mysterium Eucharistia explicari, & postea communicari; quod quidem confirmatur, & nam vt in prima resolutione dictum est, muti & surdi à natiuitate tenentur confiteri, & sint absoluedi, ergo tenentur & possunt communicari. Probò consequentiam; nam, vt obseruat Sincius *in select. disp. 26. num. 4.* & Zambrano *de casibus temporis mortis, cap. 3. dub. 2. num. 19.* & ex Societate *Le. 5. Castrus Palauis tom. 1. tract. 3. disp. 1. par. 2. 4. num. 7.* non minus difficulta cognoscere debet Christianus, & consequenter mutus & surdus à natiuitate, vt validè & fructuosè constitatur, quia ad Eucharistiam suscipiendam, debet namque intelligere peccatum mortale animam occidere, à quo si velit liberari, recurrere debet ad confessionem, quæ quidem faciendam est cum dolore delictorum præteritorum, & cum proposito illa non reiterandi animoque satisfaciendi; & quòd omnia peccata à potest, eorumque numerum tenet explicare, quæ quidem omnia ad capiendū æque difficulta esse non negabit, ac illa quæ in sacramento Eucharistia recipiuntur. Si ergo muti & surdi hoc non obtinere licendum Doctores capaces sunt sacramenti Penitentia, quare non erunt & Eucharistia? Si quædam mutus & surdus constitatur, cognoscit per abolutionem gratiam sibi conferri, dolore & proposito iudicare, neque dimidiandam confessionem, & si quòd cognitionem naturalem fortè difficultis sit cognoscere panem desinare, & corpus Christi adesse, quam abolutione gratiam conferri, respectu tamen huius æqualiter sunt cognoscibilia, seu credibilia, non enim maior auctoritas ad credendum est, in vno, quàm in alio, cum vtrumque sit reuelatum à prima veritate, quæ in dicendo eiusdem auctoritatis est. Præterea debet cognoscere puer communicans deuotè suscipiendam esse sacram Eucharistiam, quod an non cognosceret, dum suscipit sacramentum Penitentia reuerenter. Item scire opus habet tenet suscipiendam esse, & hoc quare non cognosceret, qui capax est ad cognoscendum, quòd dum confitetur, debeat habere dolorem de peccatis commissis, & propositum vltimus non peccandi? Facilius eundem instruentur muti & surdi ad seruandum ieiunium, quàm ad concipiendum dolorem. Concludo igitur ex supradictis quòd si muti, & surdi possunt confiteri, non videtur qua ratione non possint communicari.

2. Probatum secundo hæc opinio ex auctoritate Henrici *lib. 8. c. 42. n. 3.* Possesini *de officio Curati, c. 2. num. 9.* Perlini *in sacro conuicio, disp. 2. c. 4. n. 6.* Reginaldi *tom. 2. lib. 29. c. 5. n. 81.* Bonacinae *de Sacram. disp. 4. quæst. 6. par. 1. num. 7.* & aliorum assentientium habentes vsum rationis, sed debilem & imperfectum, vt sunt quidam Ethiopes & semifarui, secluso irreuerentia periculo admittendos esse ad communionem, non solum in articulo mortis, sed etiam in Paschate. Si ergo semifaruis neganda non est Eucharistia, quare mutis & surdis à natiuitate capacibus ad cognoscendam malitiam peccati mortalis erit deneganda? vt videtur quibus non videt magis reuerenter & deuotè ab illis accipiendam esse sacram Synaxim, quàm ab illis: non debet igitur eis denegari.

3. Nec valet dicere, quòd non eo ipso quòd quis est capax rationis & sacramenti Penitentia, ideo est capax Eucharistia, nam communiter alle-